

DOM SAMUEL

A világosság gyermekei megpróbáltatás idején

Keresztény mesterek

3

A sorozatban megjelent:

Jeromos atya: *Lehetőségek és dallamok*

Nicolaus Cusanus: *Az együgyű a bölcsességről*

Dom Samuel

A világosság gyermekei  
megpróbáltatás idején

---

*Egy szerzetes arról,  
hogy a viszontagságok közepette is  
egynek kell maradnunk*

Vigilia Kiadó  
Budapest, 2023

A fordítás alapjául szolgáló kiadás:  
Dom Samuel: *Fils de Lumière en temps d'épreuve.*  
*Propos d'un moine pour deumeur*  
*unis dans l'adversité*  
© 2019, Groupe Elidia, Éditions Artège

Fordította:  
Muraközy Nóra

Lektorálta:  
Görföl Tibor

A könyv megjelenését támogatta:



Hungarian translation © Muraközy Nóra, 2023  
Hungarian edition © Vigilia Kiadó, 2023

*A világosság gyermekeinek, akik az egyházban  
az Igazságot keresve vitáznak egymással.*

*A keresztények viselkedésük példaképét  
Isten cselekvésmódjában találják meg;  
Isten pedig jogosan kívánja meg azoktól,  
akiket képére és hasonlatosságára teremtett,  
hogy hozzá hasonlóan cselekedjenek.  
Ha tehát nem találnak bennünk  
irgalmat és igazságot,  
akkor nem nyerhetjük el  
dicsőségének gazdagságát.  
Nagy Szent Leó*

*Nem feledhetjük, hogy a kutatás közben  
az ész rászorul a bizalomteljes dialógus  
és a hiteles barátság támogatására is.  
Szent II. János Pál*



## ELŐSZÓ

„Egy parányi láng sok-sok fénnyé terül szét, és megtölti világosságával Isten házának sötétségét.”<sup>1</sup> Húsvét vigíliáján, mint sok más katolikus templomban, a félhomályban az Ószövetségből vett hét olvasmányt hallgatjuk; egyedül a húsvéti gyertya fénye világít, és azok a gyertyák, amelyeket a húsvéti tűzről a testvérek és a néhány tucatnyi vendég meggyújtott. „Krisztus világossága! – Istennek legyen hála!” A nagy húsvéti gyertyát a diakónus viszi, mögötte, az egyik oldalajtón lépünk be az apátsági templom apszisába. Két nappal ezelőtt a kereszthajó aljában helyeztük el azt az őrzőhelyet, a „szentsírt”, ahol a nagycsütörtöki mise végétől egészen a nagypénteki szertartásig virrasztottunk és imádkoztunk. A „sír” most már üres, sötétségbe merült. „Krisztus világossága! – Istennek legyen hála!” A húsvéti gyertya köré gyűlt testvérek és a templom végén belépő vendégek világosságot remélnek. A diakónus felmegy a lépcsőkön, az oltár előtt megáll és megvárja, hogy a szerzetesek a tétova fényben odaérjenek a stallumaikhoz. Mindig akad egy nagy mafla, aki épphogy

---

<sup>1</sup> XVI. Benedek: Imavirrasztás a fiatalokkal 2011. szeptember 24-én, Freiburg im Breisgau (elérhető a Szent-szék honlapján).

fel nem bukik, vagy pedig a misekönyvét ejti el. Ez része a programnak... Mikor minden megnyugszik, a diakónus harmadszor intonálja: „Krisztus világossága!” És mindenki válaszol: „Istennek legyen hála!” Azután az ambónál elénekli az Exultetet. Mind helyet foglalunk és meghallgatjuk az első olvasmányt, a teremtésről szóló elbeszélést: „Isten látta, hogy jó”. A (Krisztust és a tizenkét apostolt jelképező) tizenhárom ágú gyertyatartó már kicsivel több fényt ad a válaszos zsoltárokat éneklő scolának. Felolvasom a könyörgést, *recto tono*, azután leülök és hallgatom a következő olvasmányt.

Ebben az Isten Igéjével megvilágított sötétségben – nyugtalankodva a jövő miatt, aggódva korunk társadalmának alakulása láttán, rémülten az egyházat gyöngítő drámák miatt, lesújtva az egymás közötti kapcsolatainkat romboló vitáktól, melyek engem is foglalkoztatnak – határoztam el, megírom ezt a könyvet, hogy tanúságot tegyek. Időnként nem tudok aludni a hétköznapi gondok és konfliktusok miatt; fullasztó kánikulánál is jobban zavarnak. Ha pedig egy szerzetes nem alszik, akkor imádkozik és gondolkodik. Ezzel nemcsak a szerzetesek vannak így: „Igen, tagadhatatlan, vannak sötét éjszakák – írja egy családapa, Laurent Landete. – De a csillagokat éjszaka látjuk meg.”<sup>2</sup>

---

<sup>2</sup> Laurent Landete: *Dieu fait toutes choses nouvelles*. Édition de l’Emmanuel, Paris, 2018, 59.



Mindaddig, amíg a kérdést így fogalmazzuk meg: „Miért vannak ezek a problémák?” – nem találhatunk megoldást. Erre a kérdésre nincs válasz. Aki mélyebbre is le tud szállni, s így teszi fel magának a kérdést: „Mit tettem, hogy idáig jussunk?” – az választ kap, olyat, mely nem vádol és nem ébreszt bűntudatot: „Mert ember vagy, mert ők emberek, és mert Isten az Isten!” Az éjszaka egyszeriben már nem sötét és nem félelmetes. Világosság gyullad és megjelennek a megoldások, mert valójában nem személyes konfliktusokat kellett megoldanunk, hanem a realitásokat kellett rendbe tennünk. Neki-gyürkőzni, a dolgokat derékon ragadni és küzdeni. De a megoldás csak a világosságtól jöhetett: „Te ember vagy, ők emberek, és én vagyok az Isten.” Könyvet írtam tehát.

Azon az áldott húsvéti vigílián, mikor ott ültem és hallgattam az olvasmányokat Isten ősidők homálya óta végbevitt cselekedeteiről, összefüggéstelenül kavarogtak bennem ezek a gondolatok. Minden könyörgés után föltettem a mitrát szegény fejemre, mint ahogy egykor felvette sisakját a lovas, mielőtt kereszteshadjáratba vagy viadalra indult. A mitra egy szimbolikus harci sisak. Amennyire csak lehetett, a fejembe nyomtam, hogy elrejtsem ráncokkal barázdált homlokomat. Húsvét napján az örömmel kell uralkodnia. A templom sötétjében a testvérek nem látták, hogy apátjuk gondterhelt. A *Dicsőségre* felgyulladnak a fények, és miközben két testvér teljes

lendülettel harangozni kezd, a ministráns, a tömjént hordozó pap és a szertartás vezetője az oltárra teszi a terítőket, a gyertyákat és a keresztet, amiket a nagycsütörtök esti oltárfosztáskor leszedtek.

Szerencsére folytatódott a liturgia, és mindennek új irányt adott. A nagyszombati vesperást követően a sekrestyés testvér fehér lepellettel szokta betakarni a Szűz szobrát, amit a Szenvedés vasárnapjától (feke-tevasárnaptól) lila szövet borított. A vigílián, a litániák elején, a már megvilágított templomban diszkréten odamegy ahhoz az oszlophoz, melyen a szobor található, a köpenye alá rejtett ollóval. Amikor pedig mindenki azt énekl: „Istennek Szent Anyja, könyörögj érettünk”, nyissz, elvágja a szálát, a lepel lehull, a szobor pedig ragyogó fényben jelenik meg. Ezt a liturgikus bohóckodást a színházi deszkákon töltött múltjára való tekintettel engedték meg az apátnak. Némelyek szeme könnybe lábad. Az apaté biztosan. Ez megnyugtató... Nemsokára az alleluját intonálom. Azután, húsvét éjszakájának fényében az Eucharisziát ünneplem testvéreimmel.

A szentmise után azt gondoltam, hogy ennek a könyvnek rövidnek kell lennie. E szép elhatározás egyáltalán nem vált valóra. Néhány kritikus lektor számos javítást kért. Velük tanácskozva azt arattam le, amit magam is vetettem: mérsékletre intettek és bátorítottak. Például a tollamból származó mondat-szerkezetekben következetlenségeket találtak. Mint Jourdain úr Molière *Az úrhatnám polgár* című da-

rabjában, ezt a tudtom nélkül követtem el. Szép kis ügy! Egészen Krisztus Király ünnepéig türelmesen kellett hát várnom, hogy pontot tehessek a végére.

„A húsvét szent titka által a keresztségben mindnyájan eltemetkeztünk Krisztussal együtt – írja a húsvéti vigília szertartáskönyve –, hogy vele együtt járjunk az élet útján.” Azután – mielőtt megvallánánk hitünket az Atyaistenben, a Megváltó Jézus Krisztusban, a Szentlélekben, mielőtt megvallánánk, hogy hiszünk a katolikus Anyaszentegyházban, a szentek közösségében, a bűnök bocsánatában, a test feltámadásában, az örök életben – a pap felszólít minket, hogy mondjunk ellen „az ördögnek, a bűnnek, a gonoszság csábításainak”. Ezek nem üres szavak. A szentségek táplálékának erejéből, és a kegyelem segítségével és átalakító erejével bátran vállalni tudjuk e küzdelmet. Arra is képessé válunk, hogy húsvét fényében tudjunk a minket közélről vagy távolról érintő eseményekre tekinteni, ebben a fényben tudjuk szemlélni a hozzátartozóinkkal vagy a föld másik végén történő dolgokat. Ebben a fényben az emberiséget elszomorító bűn nem akadályoz minket abban, hogy higgyünk az ember jövőjében és üdvösségében; az üdvösségbe vetett remény pedig nem akadályoz abban, hogy meglássuk a rosszat, és reagáljunk rá. Húsvét fényében az egyház tagjainak bűne nem akadályoz minket abban, hogy higgyünk az egyház szentségében, az egyház szentsége pedig nem akadályoz abban,

hogy a tagjai által elkövetett rosszat meglássuk, és reagáljunk rá.

Az egyházon kívül és belül átélt kimondhatatlan szenvedések csendje egybeolvadt a monostoromat körülvevő, az apátsági templomban lakozó csennel, ahol testvéreimmal a zsoltárokat éneklek, és ahol magányosan imádkozom. Szorongatja szívemet a csend. Azok csendjén, akik szenvednek mindaddig, amíg nem tudnak megszólalni, sem megbocsátani, szakadás támad. Szakadás támad a csenden, az egyházba vetett rendíthetetlen bizalmam és tagjainak az életszentségre szóló meghívása között, amit újra és újra helyre kell hozni. Szakadás támad a csenden, a kegyelembe vetett bizalmam és a szerzetesi hivatásom beteljesítése között, amit újra és újra helyre kell hozni.

A szívem, egy szerzetes szíve, csennben viraszt; olyan csennben, amit meg kell törni, és olyan csennben, amit őrizni kell. Az előbbivel akkor van dolgunk, mikor kimondjuk, amit a szavak nem tudnak kifejezni. Az utóbbival akkor, mikor meghallgatjuk azt, aki beszélni akar. A csend, amit meg kell törni, hogy leírjuk és felismerjük az elfogadhatatlant; a csend, amit őrizni kell, hogy tiszteletben tartsuk a bizalmas vallomásokat, mivel enélkül ki máshoz fordulhatnának szegény szerencsétlenek? Beszélünk kell, hogy rámutassunk a sötétben ólálkodó gonoszra, amit az igazság fénye elűz; csennben kell lennünk, és hallgatnunk kell, hogy

segítsünk Krisztusnak begyógyítani a sebeket. Beszélünk, hogy Isten Igéjét hirdessük, csendben maradnunk, hogy hallgassuk.

Tudom, hogy emberi, keresztényi, szerzetesi sorsom az, hogy szembezálljak a rosszal. Azt hiszem, hogy Krisztus nélkül... Krisztus nélkül? Erre gondolni sem merek. Az emberiség a házam, Krisztus egyháza a családom, akik a rosszat elkövetik, a testvéreim, azok a kicsinyek pedig, akikkel rosszat tesznek, a gyermekeim.

Húsvét éjszakájának csendjében visszaemlékeztem az Apostol szavaira: „Vállald velem együtt a nehézségeket, mint Krisztus Jézus hű katonája” (2Tim 2,3).<sup>3</sup> Ettől fogva ez az ige nem ereszt engem.

---

<sup>3</sup> A bibliai szakaszokat a Szent István Társulat kiadása alapján idézzük.

## TARTALOM

Előszó.....	7
Néhány kusza bevezető gondolat.....	14
<i>Tanúságtétel</i> .....	15
<i>A jó mag és a konkoly</i> .....	18
<i>Egy könnyelmű élet után</i> .....	20
<i>Két barát a monostorban</i> .....	27
<i>Labirintus</i> .....	30
Vitás kérdések: első megközelítések.....	40
<i>Lehet a testvér ellenség?</i> .....	41
<i>Egy keresztény közmondás</i> .....	47
<i>Vitatkozunk, ne vitatkozunk!</i> .....	53
<i>Egy ember küzdött Jákobbal</i> .....	54
<i>Vitatott területek, erkölcsök, vélemények</i> .....	56
<i>Mellette vagy ellene?</i> .....	62
<i>Lehet vitatkozni anélkül, hogy veszekednénk?</i> ...	65
<i>Igazság és igazságok</i> .....	68
<i>Mit jelent „tévedni”?</i> .....	71
Először kerüljünk a forró kását.....	75
<i>Férfi és női szerzetesek az egyház szívében</i> .....	76
<i>Néhány tanúságtétel</i> .....	81
<i>A katolikusnak nincsenek szövetségesei</i> .....	84
Bibliai, filozófiai és teológiai alapok.....	88
<i>Ki a világosság?</i> .....	88

<i>És a rossz?</i> .....	92
<i>Isten világosság</i> .....	97
<i>Hiszek az egyházban</i> ... ..	101
<i>...és szeretem az egyházat</i> .....	105
<i>Közösséget építeni</i> .....	107
<i>Hallgassuk, mit mond a Lélek</i> <i>az egyházaknak</i> .....	114
Tekintsünk vissza a közelmúltra .....	120
<i>Honnan indult a földrengés?</i> .....	123
<i>A sötétben világító fényről</i> .....	126
<i>A zsinat után</i> .....	130
Néhány világítótorony a viharban.....	135
<i>Igazság és Szeretet</i> .....	135
<i>Igazság és béke, az életszentség csírái</i> .....	145
<i>A Genfi Nemesember iskolájában</i> .....	150
<i>VI. Pál</i> .....	152
Sem túlvilágiként, sem túl világiként... ..	156
<i>A három világ</i> .....	160
<i>A keresztény cselekvés három dimenziója</i> .....	165
Sötétség és világosság: belső kihívások.....	174
<i>A Sátán füstje</i> .....	174
<i>Isten tenyerén</i> .....	180
<i>A Szentlélek módszere</i> .....	183
<i>Örömmel szenvedek értetek</i> .....	187
<i>Vágy és szenvedés</i> .....	189
<i>És Krisztus szenvedése?</i> .....	192
<i>A halál és az élet műve</i> .....	196

Sötétség és világosság: külső kihívások .....	202
<i>A keresztények és a médiák.....</i>	202
<i>Tanuljuk meg belső konfliktusainkat</i>	
<i>egymás között rendezni.....</i>	206
<i>Tanuljuk meg Istent a vox populi hangján</i>	
<i>át hallgatni .....</i>	212
<i>Ne hozzanak elhamarkodott ítéletet .....</i>	217
<i>Jézus a párnán alszik.....</i>	219
<i>Szent Ágoston iskolájában .....</i>	222
<i>Térjünk vissza a hittanórák padjaiba.....</i>	224
<i>Maradjunk jó véleménnyel másokról.....</i>	230
<i>Mit mondanak erről a szerzetesek?.....</i>	235
<i>Most, hogy megöregedtem.....</i>	238
A világosság felé.....	243
<i>Térden állva, mint a gyermekek.....</i>	244
<i>A tanítványok civódásai.....</i>	249
<i>Fények és árnyékok bennünk.....</i>	252
<i>A világosság fiai.....</i>	257
<i>Az alázatosság.....</i>	264
<i>Ki alázta meg a Szűzanyát?.....</i>	269
<i>Az erőnél is erősebb szelídség.....</i>	271
<i>A felkelő pirkadat.....</i>	273
<i>Szeretet és Igazság borotvaélen.....</i>	279
<i>Egy végső teológiai erőfeszítés.....</i>	282
<i>Szentmise az éj sötétjében.....</i>	284
Összegzés. Néhány fecske.....	290